

Међународна агенција за атомску енергију

Датум: 09.06.2015.

Међународна агенција за атомску енергију са задовољством шаље у прилогу, у сврху информисања и ширења, Препоруке „Регионалног скупа о статусу и перспективама медицинске физике у Европи“, одржаног у периоду 7–8. мај 2015. године у сједишту Међународне агенције за атомску енергију у Бечу, у оквиру пројекта техничке сарадње *RER/6/031* „Јачање медицинске физике у радијационој медицини“.

Препоруке Регионалног скупа о статусу и перспективама медицинске физике у Европи, одржаног у Бечу, 7–8. маја 2015. године

На Регионалном скупу о статусу и перспективама медицинске физике у Европи, одржаном у сједишту Међународне агенције за атомску енергију (ИАЕА) у Бечу, у периоду 7–8. мај 2015. године, констатовано је следеће:

1. Значајан допринос јонизујућег зрачења у дијагностичким и терапијским медицинским процедурама;
2. Клинички квалификован медицински физичар (ККМФ)¹ има кључну улогу у сигурној и ефикасној употреби јонизујућег зрачења у медицини (тј. дијагностичкој и интервентној радиологији, радијационој онкологији и нуклеарној медицини);
3. Сталне технолошке иновације у радијационој медицини, као и иновације у техникама за добијање слике и терапију, које захтијевају свеобухватне програме осигурања квалитета које проводи ККМФ да би се осигурао квалитет добијања дијагностичке слике и радиотерапијског третмана пацијената;
4. Важност улоге ККМФ-а у оптимизовању заштите од зрачења и сигурности (пацијената, особља и становништва) код медицинске употребе зрачења;
5. Недовољан број ККМФ у највећем броју земаља чланица Европске регије;
6. Недовољна хармонизација едукације и обуке из области медицинске физике између земаља чланица Европске регије;
7. Недостатак акредитованих програма клиничке обуке и одговарајућих планова континуираног професионалног развоја у највећем броју земаља чланица Европске регије;
8. Уложени труд Међународне агенције за атомску енергију, Европске комисије и професионалних организација у циљу хармонизовања основног плана и програма за едукацију и обуку из области медицинске физике.

На скупу је такође констатовано следеће за земље Европске регије:

1. Потребни су државни механизми за имплементацију међународних основних стандарда сигурности и водича у дијелу који се односи на професију медицински физичар² и, за земље гдје је то прикладно, потребно је пренијети европске директиве у државно законодавство;

¹ Термин „клинички квалификован медицински физичар“ је дефинисан у публикацији бр. 25 Одјељења за здравство Међународне агенције за атомску енергију „Улога и одговорност и захтјеви за едукацију и обуку клинички квалификованог медицинског физичара“, објављеној 2013. године, и одговара термину „квалификовани експерт“ медицинске физике, дефинисаном у документу Међународне агенције за атомску енергију „Заштита од зрачења и сигурност извора зрачења: Међународни основни стандарди сигурности (Општи захтјеви сигурности, трећи дио)“, објављеном 2014. године, и термину „специјалиста медицинске физике“, дефинисаном у Директиви Европског вијећа 2013/59/ЕУРАТОМ).

² Следећи стандарди и препоруке се односе на: документ Међународне агенције за атомску енергију „Заштита од зрачења и сигурност извора зрачења: Међународни основни стандарди сигурности (Општи захтјеви сигурности, трећи дио)“, објављен 2014. године, Директиву Европског вијећа 2013/59/ЕУРАТОМ и публикацију бр. 25 Одјељења за здравство Међународне агенције за атомску енергију „Улога и одговорност и захтјеви за едукацију и обуку клинички квалификованог медицинског физичара“, објављену 2013. године.

2. Довољан број ККМФ, у складу са међународним препорукама, од највећег је значаја за обезбјеђивање услуга здравствене заштите високог квалитета и за смањење ризика од радиолошких акцидентата и инцидентата;
3. Потребан је систем едукације и клиничке обуке високог нивоа за сертификавање ККМФ у различитим гранама специјализације (дијагностичкој и интервентној радиологији, радијационој онкологији и нуклеарној медицини);
4. Потребно је одредити компетентно државно тијело за регистровање ККМФ;
5. Потребно је успоставити одговарајуће механизме за признање и сертификацију старијих професионалаца који већ раде на пословима из области медицинске физике у прелазном периоду;
6. Признање медицинског физичара као здравственог радника је круцијално, и то треба да се одражава како на државном нивоу (листа признатих професија, легално и фискално окружење), тако и на локалном нивоу, унутар клиничких тимова и путем значајне укључености у руководећим тијелима болница.

Препоруке за земље чланице из Европске регије

Позивајући се на оно што је дато у документу Међународне агенције за атомску енергију „Заштита од зрачења и сигурност извора зрачења: Међународни основни стандарди сигурности (Општи захтјеви сигурности, трећи дио)“, објављеном 2014. године, односи се на улогу медицинских физичара за омогућавање сигурности у дијагностичким и терапијским процедурама које укључују коришћење јонизујућег зрачења, са скупа се препоручује да земље чланице Европске регије требају да у потпуности признају клинички квалификованог медицинског физичара (ККМФ) као здравственог радника са специјалистичком едукацијом и обуком у концептима и техникама примијењене физике у медицини, компетентног да самостално ради у једној или више области (специјалности) медицинске физике.

Са скупа се, такође, препоручује да земље чланице из Европске регије требају посебно да:

1. **признају** медицинску физику као независну професију у здравству са одговорношћу за заштиту од зрачења, као што је наведено у Заједничкој декларацији Међународне агенције за атомску енергију и Свјетске здравствене организације: Апел за акцију из Бона;
2. **обезбијед**е да аспекте терапијских и дијагностичких процедура везане за медицинску физику, укључујући задатке и активности које се односе и на пацијента и на уређаје, обавља ККМФ или да се спроводе под надзором ККМФ-а;
3. **успоставе** одговарајући систем квалификовања ККМФ који укључује едукацију, специјалистичку клиничку обуку, сертификацију, регистрацију и континуирани професионални развој у специјалностима медицинске физике, тј. дијагностичкој и интервентној радиологији, радијационој онкологији и нуклеарној медицини;
4. **слијед**е и **спроводе** међународне препоруке које се односе на потребан број запослених у области медицинске физике;
5. **успоставе** механизме за интеграцију услуга медицинске физике у све центре гдје се проводе дјелатности радијационе медицине, као и да успоставе, гдје је то прикладно, самосталне службе за медицинску физику у којима би се обављала акредитована клиничка обука;

6. **промовисати** укључивање ККМФ у руководећа тијела болница и релевантне државне здравствене одборе;
7. **успоставити и примијенити** легислативу и регулаторне захтјеве који се односе на радиолошку сигурност у дијагностици и терапији у дијелу који се односи на медицинску физику, у складу са међународним и, ако је то примјенљиво, европским основним стандардима сигурности.